

Ազգ

29 ՅՈՒՆԻԱՐ 2015 ՈՒՐԱԹ 3(5403)

ՀԱՍԱՐԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒՅԱԿԱՆ ՀԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Ադրբեջանը հապավել է հայոց «զավթողականության» վնասը՝ 818 միլիարդ դոլար

«Հայկական զինուժի զավթիչ ֆաղափականության հետեամբ Ադրբեջանը ավելի քան 818 միլիարդ դոլարի վնաս է կրել», ըստ «Ազերթաք» լրատվական գործակալության հունվարի 14-ին գերմաներեն տարածած հեղեղակության, Բաքուի մեդիաօրգանի տեղական համալսարանում անցկացված սեմինարին այսպիսի հայտարարություն է արել վնասների գնահատման աշխատանքային խումբը: Թեպետ հայ ժողովրդի վերագրված անցապիլի հարստություն է, մասնավոր ու առաջին հերթին՝ հայ անձնուրաց զինվորի կյանքի գնով սրբազորված, այդուհանդերձ հենց այդ ելակետն էլ արժանանում է հարցնել՝ իսկ մե՞նք հապավել ենք մեր «անցապիլի» վնասի չափը: **Ա. Հ. Գերմանյա**

Օրերի Հեծ

Քանակ-գիտական միջհամաձուլում

Երեկ ազգային մեր Բանակի օրն էր: Թե որ-հանով ըստ արժանիության նշանակի այդ օրը, այլ թե՞մ է, որին հաջորդ էջում անդրադարձել է մեր երիտասարդ աշխատակիցը: Ի՞նչ այս սյունակում ուզում եմ անդրադառնալ մեկ այլ թեմայի, անշուշտ Բանակի օրվա առիթով, եւ ոչ միայն:

Վերջին օրանում ռազմական փորձագետների կողմից օրացանառության մեջ դրվեց, այս պարագայում Հայաստանի համար, «Ամրոց-դեսուրություն» հասկացությունը, որը մինչ այդ օգտագործվում էր դրա տիպիկ օրինակը հանդիսացող Իսրայելի մեթոդի համար: Այսինքն՝ թե՞մ մի մեթոդը ներմուծում (հայերեն մեթոդը բացառելով) բնականաբար (բնականաբար) օրացուցական մի երկիր, որը անընդհատ զգնվում է Պաղատարակապետության վիճակում միանգամից մի փոփոխության հետևանքների դեմ եւ իր բոլոր միջոցներն ու ջանքերը բեռնակրում է բացառապես իր հրեա ֆաղափացիների անվտանգության վրա, միաժամանակ փորձելով կարելի չափով լինել իմացաբալ:

Բարեբախտաբար մեր երկիրը բոլորեց այդ վիճակում չի զսնվում. մեր չորս հարեաններից երկուսը ամենպիսի էլ թե՞մ մի չեն մեզ համար: Ոչ էլ ավրեպիլ-հարձակողական ծրագրողներ ունենալ ոչ միայն հարեանների, այլև այլ երկրների նկատմամբ, ինչպես Իսրայելը: Դա մեր ազգային բնավորությանը հարի չէ: Սակայն «Ամրոց-դեսուրություն» հասկացություն-մոդելը որոշ չափով կիրառելի է նաև մեզ համար, եթե նկատ ունենանք մեր մյուս երկու հարեաններին, որոնք միջոց էլ թե՞մ մի են լինելու մեզ, անգամ եթե Դարաբաղյան կնճիղը մի օր հարթվի... **⇒10**

«Ամրոց-դեսուրություն» հասկացություն-մոդելը մեր մեթոդական համար ունի մեկ այլ կիրառական իմաստ, որին ակնարկեցի վերելում՝ իմացաբալ լինել հնարավոր է ամեն ինչում, մասնավորապես երբ չունենք բնական մեծ հարստություններ: Հասկացություն եթե նկատ ունենանք մեր ազգային առանձնահատկություններից եւս մեկը՝ գիտության ու կրթության նկատմամբ սերն ու ընդունակությունները: Իմացաբալ լինելը մեր դարագայում նշանակում է ազգային այդ առանձնահատկությունը համակարգել մեր դասակարգման և իրականության հետ, համաձուլել կրթությունը, գիտությունը եւ ռազմական գործը, որը հնարավոր է անել զինված ուժերի օրացանակներում մասնագիտացված բուհեր ստեղծելով բարձր տեխնոլոգիաների, ինժեներական-ինժեներական, բժշկագիտական եւ այլ ճյուղերով, հեսագրական ինստիտուտներ՝ ոչ միայն ռազմական, այլև ֆաղափացիական տարբեր աստիճաններում լավագույն, կրկնում եմ՝ լավագույն մասնագետներ դաստաստելու նպատակով:

Հենց երեկ հեռուստատեսությամբ լսում էի կուրծքը բազմաթիվ մեղավորներով զարդարված մեր բանակի սղանների մեկին, որն ինձ զայտարարեց: Լրագրողի հարցին, թե մեր զինված ուժերը որքանով են օժտված ռազմական տեխնոլոգիայով, սղան, հաստատելուց հետո, թե բանակը բավականաչափ հագեցած է տեխնոլոգիայով, ասաց. «Բայց ավելի կարևորը ոչինչ է»: Այո, մե՞նք հողորս ենք, որ մեր զինված ուժերում ոգեկան կորույթը շատ բարձր է, բայց ո՞վ ասաց, որ ոգին եւ տեխնոլոգիան, ոգեկան կորույթն ու գիտական միջոց միմյանց անհարի են եւ անջատ իրարից: Ընդհակառակն, համատեղ՝ նրանք անխոցելի, անդառնելի են դառնում:

24 տարին բավարար ժամանակ է, որ ոգուն գումարենք մեր գիտական ներուժը:

ՀԱՅՐԱՄԵԱՆՆԵՐԻ ԱՎԵՏՆԵՐՅԱՆ

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Կուսակցի մյուս կողմեր, հետեւե՛լստան էլքորիս

Այս ասուքը հայ ֆաղափացական հանրության միջոց զբաղված էր հիմնականում երկու թեմայով՝ ԵՆԻՍՎ-ի հակահայկական բանաձեւերով եւ կուսակցի մյուս կողմերով:

Ետից ու կրկին

Անցած մեր հրաշարակումներից մեկում գրել էինք, թե ի՞նչ կուսակցական ու նրա առաջին դեմքին ինչո՞ւ է անհրաժեշտ այլ ֆաղափական ուժերի հետ համագործակցելը, նույնիսկ կուսակցի կազմելու ժամանակ: Սակայն արժեք դիտարկել այս խնդիրը նաեւ այն ուժերի հետ մասնափայլից, որոնց հետ մասնակցում է համագործակցել ի՞նչու է: Այդ խոսակցություններն, ի դեպ, ավելի նորացում ու առարկայացում, երբ օրեր առաջ ՀՀ-ի Բյուրոյի ներկայացուցիչ Հրանտ Մարգարյանը հանդիպեց ԵՄԿ-ի ներկայացուցիչ Բրյուս Մարգարյանին, որը կարող է ընդունել կուսակցի կազմելու վերաբերյալ Մեր Մարգարյանի առաջարկը: Զնայած՝ հետո նույն ՀՀ-ի Բյուրոյի անդամ Կիրո Մանույանը ձեռք է բերեց հարցազրույցի մասին եւ նմանատիպ ընդամենը, հնարավոր է՝ կուսակցի չլինի: ԲՀԿ-ն դեռեւս համագործակցելու առաջարկ չի ստացել, բայց ի՞նչու կուսակցության մեր աղբյուրները չեն բացառում այդպիսի առաջարկը մոտակա օրերին, մասնավորապես՝ ԲՀԿ-ն զայտարարեցին հենց խորհրդարանում աջակցել է մեծամասնությանը, զուգահեռ բարձր աստիճանի վրա դիտարկելով նաեւ ֆունդաբանության դրույթ: ԲՀԿ-ին առաջարկի ուշացումը միայնակարգված է նրա սկզբնական առաջնությունների հավակնություններով: Այս դեպքում ո՞րքան է անհրաժեշտ, թե ինչ դիրքորոշում ունի ի՞նչ կուսակցությունը ՕԵԿ-ի

լր կյանքի կոչելուն գործնական մասնակցություն ունենալու անհրաժեշտության մասին: Դեռ հայտնի չէ նաեւ, թե ինչպիսի ԸՆՏրական օրենսգրքով են գնալու կուսակցությունները համաձայնական կարգով ընտրություններին, արդյոք ի գործ կընդունվի վարկահիշարան ընտրությունները, որը Հայաստանում հավասարազոր կլինի մեծամասնական կարգին, քան որ աղաքողական թեկնածուները միջոց են հնարավորություն ունեն հայտնի ճանապարհով բարձր վե ստանալ իրենց կուսակցության եւ, բնականաբար, իրենց համար, անցողիկ ժողովրդի կողմից եւ հայտնի միջոցներով վարկահիշարան աղաքողական իրենց ու այն կուսակցության համար, որի ցուցակում են:

Ազրամուսը, եւ բանակցությունների, ՄԻԵԳ-ի, Միսակի խմբի վրա... Ադրբեջանը

ԵՆԻՍՎ-ն իր կանոնակարգի համաձայն, հունվարի 25-ին ճշգրտապես ընտրեց Պետրո Ազրամուսը՝ մեկ տարի ժամկետով, որը կարող է եւ ամենայն հավանականությամբ կերպարացի եւս մեկ տարով: Կանոնակարգի համաձայն, ընտրվեցին նաեւ փոխնախագահներ, որոնց թվում՝ հայաստանյան դասվիրակության ղեկավար Հերմինե Նադարյանը:

Նախ հետաքրքրվան է, որ Ազրամուսը Ադրբեջանում ժողովրդավարական հաստատությունների գործունեության մասին գեկույցի հայտնի հեղինակն է: Իսկ հայտնի է, որ նրան Ադրբեջանական ընդունությունն ու մարդու իրավունքների դասակարգները մեղադրում են Ադրբեջանի ինքնիշխանության մեթոդները եւ նրանց դիրքորոշումն արտահայտող լինելու մեջ:

Իր ընտրությունը հետեւած ելույթում անդրադառնալով հակամարտություններին՝ Ազրամուսը նշեց, թե «Անվտանգություն սղանալից հետո ու ստեղծված հակամարտությունները դեռ գոյություն ունեն Մերձդնեստրի, Սուդանի, Աբխազիայի եւ Հարավային Օսիայի, Վրաստանի եւ Լեռնային Հարաբարի, Ադրբեջանի տարածքներում»:

Հակամաքի է, որ նման նախագահի դարագայում հայադաս դիրքորոշում աղաքողական ձգտումներն ու նկրումները կարող են հանդիպել մեծ աղաքող: Սակայն Ազրամուսն իր սիրելի երկիրը դասակարգելու խնդիր է ունենալու, քան որ այսօր Ադրբեջանում մարդու իրավունքների վիճակը մեծապես թրախ է դարձել եւս Գլխավոր ֆարսողար Թորբյուր Յազլանգի համար, որը հետեւողական է այդ հարցում:

Նույն օրը, երբ վեհաժողովը դեմ ու կողմ էր փեռարկում հակահայկական բանաձեւերին, Յազլանգը հայտարարեց, որ Ադրբեջանից էլձար Մամադովը միակ բանարկայն է, ում ազատ արձակելու որոշում կա Մարդու իրավունքների եվրոպական դասարանի մակարդակով, սակայն նա մնում է բանտում: Յազլանգն, իր իսկ խոսքով, սեղծված է դիմել արտակարգ միջոցների, իր դասանակարգման ընթացքում առաջին անգամ, հասուն կանխություն ուղարկելու Ադրբեջան՝ հեռամուս լինելու Մամադովի ազատ արձակմանը:

Ազրամուսը Ադրբեջանի ֆաղափականության ու դիրքորոշումների միակ դասակարգումն ու աղաքող չէ ԵՆԻՍՎ-ում,

ուսի անելիքների առումով զայտարարեցին մեզը է:

Ամեն դեպքում, ԵՆԻՍՎ-ն թեկուզ մերժեց Ուլթերի՝ առավել վստահավոր համարվող բանաձեւի նախագիծը, սակայն ընդունեց ոչ ղակաս անհավասարակշռն ու կողմնակալը՝ արտառոց ձեւակերպողներով, որե՞նք այդ բանաձեւերն ընդունելուն ուղղված Ադրբեջանական ջանքերի հիման վրա եզրակացություններ ղեկ է անեն, նաեւ հետեւողական հայտարարություններ, Ադրբեջանի, Հայաստանի ու Լեռնային դարաբարի միջոցի հավասարության նշան դնողները՝ առ այն, որ այսպիսով Ադրբեջանը զբաղում է բանակցություններով առաջ չգնալու ցանկությամբ, ուժ ու եռանդ է ներդնում ի ցույց դնելով իր անլուրջ վերաբերմունքը ոչ միայն ԵԱԳԿ Միսակի խմբի, այլև բանակցությունների նկատմամբ:

Այս դարագայում ղեկ է նաեւ համադասարան դասողություններ արվեն, թե սահմանային լարվածությունը ոչ թե չի դարարում, այլ ավելի շատ դասարան, քան հրադարար է իհեցնում, եւ ժամանակն է որոշելու, թե ով եւ ինչու կարող է նախաձեռնել: **Ա. Հ.**

Միջինադաս ռազմաձակատուն կարող է վճռուել Մերձարևելյան Արևելքի ձակատաղիը
էջ 7,8

Միլիարդներ՝ Հարավային մասերում համար
էջ 8

Հերոսներին պետք է հիշել
էջ 9,10

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱԼ

Կանխատեսումներ եւ իրականություն.
Տնտեսական աճը Հայաստանում 3 տոկոսի
երջակայքում

Իհրջ են ասում 2015-ի նախնական սոցիալ-տնտեսական ցուցանիշները

Հայաստանի ազգային վիճակագրական ծառայության հրատարակած նախնական սկյալների համաձայն, 2015-ի հունվար-դեկտեմբերին Հայաստանի տնտեսական ակտիվությունը նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ աճել է 3,1 տոկոսով: Նկատի ունենալով, որ տնտեսական ակտիվության ցուցանիշը շատ մոտ է տնտեսական (ՀՆԱ) աճի ցուցանիշին, առաջ կարելի է ենթադրել, որ մեր երկրի անցյալ տարվա տնտեսական աճի ցուցանիշը կլինի 2,5-3 տոկոսի միջակայքում:

Հիշեցնենք, որ տարեկան տնտեսական աճի հենց այս միջակայքին էին բազմաթիվ անգամներ նշել մեր հրատարակումներում կատարված կանխատեսումներում՝ ամբողջ նախորդ տարվա ընթացքում: Մինչդեռ, տարբեր կանխատեսումների ողջ տեսականու մեջ բոլորովին այլ հնարավոր տարբերակներ էին նշվում: Այսպես՝ ՀՀ 2015թ. Պետական բյուջեում դրված էր 4,1 տոկոս տնտեսական աճի ցուցանիշ, ՀՀ ԿԲ-ն կանխատեսում էր մինչև 2 տոկոս տնտեսական աճ, ՀՀ կառավարության միջոցառման ծախսային ծրագիրը՝ 1 տոկոս տնտեսական աճ, Համաժամային բանկը՝ 0,8 տոկոս, իսկ Արժույթի միջազգային հիմնադրամը՝ մինչև 1 տոկոս անկում:

Յեսաբանական է, թե ինչպիսիք էր փոփոխվում տնտեսական ակտիվության ցուցանիշը տարվա ընթացքում.

Table with 2 columns: Year (2015) and Growth Rate (percentage). Rows include total, manufacturing, construction, agriculture, and services.

Գյուղատնտեսությունն ամենամեծ աճ, առետուրը՝ անկում արձանագրած ճյուղերն են

Հայաստանի տնտեսության բոլոր ճյուղերը, բացառությամբ մանրածախ ա-

ռետի ցրդանառությունից, 2015-ի հունվար-դեկտեմբերին աճ են արձանագրել: Բնականաբար, ամենամեծ եւ տեսանելի աճն արձանագրվել է գյուղատնտեսությունում՝ 11,7 տոկոս, առաջին տարածքում տնտեսական ակտիվությունում՝ 5,2 տոկոս, երրորդը՝ ծառայությունների ոլորտում՝ 2,7 տոկոս: Այս տարի, առաջին անգամ 2008-ից ի վեր, շինարարությունում անկում չարձանագրվեց: Այստեղ չնչին՝ 0,3 տոկոս աճ է արձանագրվել, իսկ ահա առետուրը կտրուկ անկում է գրանցվել՝ 8 տոկոսով: Վերջինս դայմանավորված է հիմնականում արտերկրից մասնավոր փոխանցումների զգալի՝ ավելի քան մեկ երրորդով նվազմամբ, ինչի դրանով հանդերձ բնակչության մի զգալի մասի գնողունակությունը, հետաքրքիր է ստառումը նվազեց: Հիմնական դրամները հայտնի են՝ առաջատարապես կանխատեսված առկա խնդիրներ եւ մեր հիմնական գործընկեր Ռուսաստանի տնտեսական վիճակի վաթսրացում:

Արդյունաբերության աճը հիմնականում դայմանավորվել է հանրապետության բերքային, իսկ ահա մշակող արդյունաբերությունում անկում է գրանցվել: Անցյալ տարի արդյունաբերական արտադրանքի ծավալները կազմել են 1 տրլն 327 մլրդ դրամ՝ մոտ 39 մլրդ դրամով ավելի 2014-ի ծավալներից: Գյուղատնտեսության արտադրանքի ծավալն անցյալ տարի գերազանցել է 1 տրլն դրամի սահմանը:

Այդուհանդերձ, չնայած արդյունաբերության եւ հասկառու գյուղատնտեսության աճին եւ վերոնշյալ ցուցանիշներին, մեր տնտեսության ամենամեծ ծավալներ ունեցող ճյուղը, ցավոք, մնում է առետուրը: Մանրածախ առետուրի ծավալները 2015-ին կազմել են մոտ 2,2 տրլն դրամ, այսինքն, գրեթե

այնքան, որքան արդյունաբերությանն ու գյուղատնտեսությունը միասին վերցրած: Այնպես է, որ տնտեսական կառուցվածքի փոփոխության խնդիր դեռ մնում է: Այս առումով շատ վաղ է այս տարվա համար կանխատեսում անել, քանզի արդյունաբերության եւ գյուղատնտեսության վրա հնարավոր ազդեցությունները՝ սկսած եղանակից՝ վերջացած միջազգային տնտեսական կացությամբ, անհայտ են: Կարելի է որոշ ենթադրություններ (բայց ոչ կանխատեսումներ) անել միայն շինարարության համար, քանզի որ երկու խոսքը կառուցողական նախագծեր դեռ սկսված եկող տարի, ինչը ոլորտի որոշակի աշխուժացում է խոստանում:

Արտաբերական առետուրը 2015-ին ավելի քան 1 մլրդ դոլարով կրճատվել է

2015-ի հունվար-դեկտեմբերին 2014-ի նույն ժամանակահատվածի նկատմամբ արտաբերական առետուրը արտադրանքում նվազել է 20,6 տոկոսով եւ կազմել 4 մլրդ 741 մլն դոլար: Ընդ որում, արտաբերական Հայաստանից նվազել է 3,9 տոկոսով, կազմելով մոտ 1 մլրդ 487 մլն դոլար, իսկ ներմուծումը՝ 26,5 տոկոսով, կազմելով 3 մլրդ 254 մլն դոլար: Ներմուծման մասն կտրուկ անկման արդյունքում զգալիորեն՝ 1 մլրդ 115 մլն դոլարով կրճատվել է մեր արտաբերական առետուրի հազվեկիցը: 2015-ին ներմուծումը արտաբերականը գերազանցել է 1 մլրդ 767 մլն դոլարով, այն դեռ մնում էր 2014-ին՝ 2 մլրդ 882 մլն դոլարով եւ գերազանցել:

Ինչպե՞ս է փոխվել միջին առետուրը 2015-ին

Միջին ամսական առետուրը 2015-ին Հայաստանում, ըստ ազգային վիճա-

կագրական ծառայության, 2015-ի հունվար-դեկտեմբերին բարձրացել է 7,7 տոկոսով եւ կազմել 184 հազար դրամ, մասնավոր հասվածում՝ 213 հազար դրամ, աճելով 7 տոկոսով, ղեկավարում մոտ 164 հազար դրամ, աճելով 8,2 տոկոսով:

Համեմատության համար բերենք 2014-ի միջին առետուրը՝ 171 հազար դրամ էր, մասնավոր հասվածում՝ 198 հազար դրամ, ղեկավարում մասնավոր կազմակերպություններում՝ 15 հազար դրամով, ղեկավարում՝ 14 հազար դրամով:

Հիշեցնենք, որ միջին առետուրը չափի մեջ ներառված է եկամտային հարկը, ինչը նշանակում է, որ իրական, կամ ինչպես ասում են՝ մաքուր առետուրը ներկայացվածից մոտ 25 տոկոսով ավելի ցածր է:

Արանք 2015-ի սոցիալ-տնտեսական նախնական եւ ոչ ամբողջական ցուցանիշներն են: Այլ ցուցանիշների (մասնավոր փոխանցումներ, զբոսաշրջություն, անառժ օդային շուկա եւ այլն) հրատարակվելու ժամանակահատվածում կլինի ավելի ամբողջական դասակարգում: Ենթադրվում էր հաջողված կամ չհաջողված անցումը տնտեսական աճին մեզ համար: Առայժմ կարելի է ասել միայն մեկ բան՝ տարի ավարտից հետո տնտեսական աճով, հակառակ բազմաթիվ հոռետեսական կանխատեսումների, բայց՝ ցածր տնտեսական աճով: Ընդ որում, այս տարի, անգամ 2015-ի տնտեսական ոչ մեծ աճի ցուցանիշը դառնալու էր շատ ավելի դժվար կլինի:

Ինչպե՞ս են փոխվել 10 ամենախոշոր հարկատուները 2015-ին՝ նախորդ տարվա համեմատ
Յանկը կրկին գլխավորում է «Գազպրոմ Արմենիա»-ն, իսկ առաջին տասնյակը ավելացրել է վճարած հարկերի չափը

խոշոր հարկատուների առաջին տասնյակը 2015-ի ընթացքում, միասին վերցրած, վճարել է գրեթե 192 մլրդ դրամ հարկեր, ինչը մոտ 10 մլրդ դրամով ավելի է, քան 2014-ին խոշոր հարկատուների առաջին տասնյակի վճարածն էր: Այս անգամ եւս առաջին 10 հարկատուները առաջինը են ղեկավարում բյուջեում նախատեսված ամբողջ եկամուտների ավելի քան 16 տոկոսը:

Ֆինանսների նախարարության հրատարակած 2015-ի հունվար-դեկտեմբերին Հայաստանի 1000 խոշոր հարկատուները միասին վերցրած վճարել են 696 մլրդ 514 մլն կամ 2015-ի ղեկավարումը նախատեսված եկամուտների մոտ 59 տոկոսը: Մնացած մասն էլ վճարել են Հայաստանում ընդհանուր առմամբ գործող ավելի քան 60 հազար տնտեսավարողները՝ ընկերություններ եւ անհատ ձեռնարկատերեր:

Անցած տարի եւս, ինչպես 2014-ին, Հայաստանի 1000 խոշոր հարկատուների ցուցակը գլխավորում է «Գազպրոմ Արմենիա» ընկերությունը՝ 42 մլրդ 649 մլն դրամ վճարած հարկերով: Նախորդ տարվա համեմատ ցուցանիշը գրեթե նույնն է: «Գազպրոմ Արմենիա»-ն մեծ առավելությամբ՝ մոտ 15 մլրդ դրամով առաջ է անցել իր վճարած հարկերով երկրորդ տեղում գտնվող «Չանգեզուրի ղրղնամոխիթընային կոմբինատ»-ից: Այսինքն, Հայաստանի խոշորագույն արդյունաբերական ձեռնարկության «Չանգեզուրի ղրղնամոխիթընային կոմբինատ»-ը վճարել է 27 մլրդ 505 մլն դրամ: Նախորդ տարի կոմբինատը վճարել էր մոտ 20 մլրդ դրամ եւ 4-րդն էր: Առաջին տեղակալը եզրափակում է հեռահաղորդակցության ոլորտի առաջատար «Ղ-Տելեկոմ» («Վիվակոմ-ՄՍՍ») ընկերությունը՝ 18 մլրդ 628 մլն դրամ ցուցանիշով: 2014-ին «Ղ-Տելեկոմ»-ը դար-

ձայլ երրորդ տեղում էր եւ վճարել էր մոտ 29 մլրդ դրամ հարկեր:

Խոշոր հարկատուների ցանկի 4-րդ տեղում Սամվել Ալեքսանյանի «Ալեքս Գրիգ»-ն է՝ 18 մլրդ 255 մլն դրամ ցուցանիշով: 2014-ին այս ընկերությունը վճարել էր 21 մլրդ 571 մլն դրամ եւ երրորդն էր: 5-րդ տեղում առաջին անգամ հայտնվել է «Ռոտանի հիդրոէլեկտրակայանների համալիր» ընկերությունը՝ մոտ 17 մլրդ դրամ վճարած հարկերով: Այս ընկերության զույգն անցյալ տարի մասնավորեցվեց, ինչով եւ դայմանավորված է նրա վճարած հարկային ծավալների աճը: 6-րդ տեղում «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր»-ն են՝ 16 մլրդ 494 մլն դրամով: 2014-ին այս ընկերությունը 5-րդն էր, բայց 4 մլրդ դրամով ավելի փչ հարկեր էր վճարել: Վճարված հարկերի ավելացումը այստեղ դայմանավորված է էլեկտրաէներգիայի սակագների բարձրացմամբ:

7-րդ տեղում «Արմենսթեյ»-ն է՝ 15 մլրդ 466 մլն դրամով, այն դեռ մնում էր նախորդ տարի հեռահաղորդակցության ոլորտի այս ընկերությունը 5-րդն էր՝ 16 մլրդ 490 մլն դրամ վճարած հարկերով: 8-րդ տեղում, ինչպես եւ 2014-ին, «Գրանո Տոբակո»-ն է՝ 13 մլրդ 699 մլն դրամով, ինչը նախորդ տարվա ցուցանիշը գերազանցում է մոտ 3 մլրդ դրամով:

Նախկինում տասնյակը եզրափակում են վառելիք ներմուծող երկու խոշոր ընկերությունները՝ «Ֆլեյթ»-ը եւ «Սի Փի Էս օիլ ֆորմոնթեյթ»-ը: «Ֆլեյթ»-ը վճարել է 12 մլրդ 751 մլն դրամի հարկեր եւ 9-րդն է, անցյալ տարվա համեմատ մոտ 800 մլն դրամով ավելի: «Սի Փի Էս օիլ ֆորմոնթեյթ»-ի վճարած հարկերը կազմել են 9 մլրդ 465 մլն դրամ՝ մոտ 200 մլն դրամով դրանց 2014-ի տարեկան ցուցանիշից:

Նավթի գները կայունանում են
Աղբյուրները վերանայելու է պետական բյուջեն՝
հիմք ընդունելով 30 դոլար նավթի գինը

Նավթի գների անկանխատեսելիությունը կարծես թե սկսում է աշտինաբար սեղի սալ: Անընդհատ արտադրող անկումից հետո, անցած ամիսը ընթացքում, նավթի միջազգային գները սկսեցին փոփոխական վայրկյաններում արձանագրել: Ամենացածր գինը հասավ մինչև 28 դոլարի Brent սեսակի նավթի 1 բարելի դիմաց, որից հետո այն բարձրացավ մինչև 34 դոլարի, առաջ կրկին իջավ եւ այժմ կայունացավ է 30-32 դոլարի միջակայքում՝ դարձաբար բարձրացվելու է իջնելով: Այսինքն, նկատվում է գների որոշակի կայունացման թույլ միտում: Հավանական է, որ այն խորանա, եթե ֆադաբար նոր ցնցումներ չլինեն: Սակայն, միջազգային առաջատարապես կացության դայմաններում մնան ցնցումները, մեղմ ասած, բացառված չեն:

2016-ին նավթի գների իր կանխատեսումն է փոխել Համաժամային բանկը: Նախկին՝ 1 բարել 51 դոլարի փոխարեն, ՀԲ-ն կանխատեսում է, որ նավթի միջին գինն այս տարի կկազմի 37 դոլար 1 բարելի դիմաց: Ներկայիս անկումից հետո նավթի գին որոշ բարձրացումը, ըստ ՀԲ փորձագետների եզրակացության, այնքան մեծ չի լինի, ինչպես նախորդ անկումներից (2008 թ., 1998 թ., 1986 թ.) հետո եւ, մասնաբազմաբար, «նավթի ցածր գները դեռ որոշակի ժամանակահատված կդուրսեցնեն մեզ»:

Ինչ մնում է մեզ նավթով առատեղի փորձող Աղբյուրներին, առաջ այդ երկրի ԿԲ նախագահ Էլման Ռուսամովն արդեն հայտարարել է, որ դաստիարակում է երկրի ղեկավար բյուջեի նոր նախագիծը, որտեղ նավթի բազային գին նշվելու է 30 դոլարը՝ ներկայիս 50 դոլարի փոխարեն: Հասկանալի է, որ դա նշանակում է Աղբյուրների ղեկավար եկամուտների գրեթե համարժեք չափով նվազում, քանզի որ հիմնական եկամուտները ստացվում են հենց նավթարդյունաբերությունից:

Ինչ մնում է մեզ նավթով առատեղի փորձող Աղբյուրներին, առաջ այդ երկրի ԿԲ նախագահ Էլման Ռուսամովն արդեն հայտարարել է, որ դաստիարակում է երկրի ղեկավար բյուջեի նոր նախագիծը, որտեղ նավթի բազային գին նշվելու է 30 դոլարը՝ ներկայիս 50 դոլարի փոխարեն: Հասկանալի է, որ դա նշանակում է Աղբյուրների ղեկավար եկամուտների գրեթե համարժեք չափով նվազում, քանզի որ հիմնական եկամուտները ստացվում են հենց նավթարդյունաբերությունից:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱԼ

Հունվարի 26-ին Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովը...

Ութերկուսն անցած է անդամացող անդամների քվեարկության հիման վրա...

ձայնության՝ համատեղ կառավարելու նպատակով...

Միլիցայի արժանացումները

Արժանացում այս ամենում մեկ հայկահայկական բանաձեռն մեծում...

Արժանացումը սկսվում է Մարկոսի զեկույցի վերնագրից: «Ադրբեջանի սահմաններում...

5-րդ կետում, ներկայացնելով Սարսանգի ջրամբարի սեղանի մասին...

Բանաձեռնի վերջին կետով էլ սկսվում է Մարկոսի զեկույցի վերնագրից...

Երբ հասկանալի է արդյունքը՝ օգտագործելու հակամարտությունների կանխարգելման...

Մի մերժված, մի ընդունված բանաձեռն n°-ը և սարքերությունը

Տրված է ինչպես, եթե Միլիցայի արժանացումներին փչ ուշադիր աչքով նայենք

չհնարելու մասին է եղել, ուստի այդ դրանի դրությամբ դեռ հստակ չէր կենարկվի...

Արդեն հաջորդ օրը՝ հունվարի 26-ին, ֆունկցիոնալ արդյունքում 66 կողմ, 70 դեմ...

«...Հիշեցնում ենք ԵՄԿ-ին, մյուս սարածաբանային եւ միջազգային կազմակերպություններին...

Քանի որ ադրբեջանամետությամբ հայքն, Թուրքիայի ֆալսափողությունը ընդունած է...

Ինչ վերաբերում է Մարկոսի ներկայացրած բանաձեռնի նախագծին, որի հիմնում ընկած զեկույցը...

Միլիցա Մարկոսի

բեջանական սարածները սահմանային, սահմանամերձ (frontier) են, ապա բանաձեռնի ընդունման համար...

Հիմա մյուս արժանացումները, որ արդեն շահ են, եւ դրականորեն մեկնաբանելու հնարավորություն...

Հաջորդ 4-րդ կետն անմասնադատ է իր ձեռնարկով: «Վեհաժողովը ափսոսանք է հայտնում, որ Ադրբեջանի՝ Լեռնային Ղարաբաղի եւ հարակից մյուս սարածների օկուպացիան...

«Ազգի» հեռուցում Միլիցա Մարկոսի օգտագործած ձեռնարկումների առնչությամբ...

15 սարվա միտումը. Հայաստանը դարձավ «Լեռնային Ղարաբաղը օկուպացնող»

Թե որհանով է այս բանաձեռն անկարելու ու այստիսի ձեռնարկումների զարգացումը...

Ինչպիսիք այն է, որ երբ 15 սարի առաջ Հայաստանը հենց այս օրերին դարձավ Եվրոպայի խորհրդի անդամ՝...

Եթե վերցնենք 1993թ.-ի 996 բանաձեռնը, որ վերաբերում է նախկին ԽՍՀՄ երկրների միջին բնակչության տեղափոխմանը...

կալական զեկույցումների համար էլ էր առաջնահերթություն փոխվում, քանի որ աշխատանքն ու ազդեցությունն ավելի ու ավելի փչ էին նկատվում...

2007թ.-ի 1548 բանաձեռնը փոքր-ինչ այլ ձեռնարկում է ամրագրել: «...Վրաստանը եւ Սուդանը չեն վերականգնել վերահսկողությունը անջատողական սարածների (Աբխազիա եւ Հարավային Օսիա, Մերձդնեստր) նկատմամբ...

Ու հիմա ունենք բանաձեռն, որ ոչ ավել, ոչ դակաս ամրագրում է, թե Հայաստանը «օկուպացրել է» Լեռնային Ղարաբաղը: Հասկանալի է, որ բանաձեռնին խառն, ֆունդամենտալ սակ զեկույց, նախապես զեկույցի գրվելու վստահի սակ հայտնված Ադրբեջանում հիմա ձեռնարկումների ամրագրմամբ...

ՀՈՎԻԿ ԱՅՅԱԼ

Մարգար Եսայանը դավաճան չէ

Քանի որ թուրք է

Բոլորս էլ հասկանում ենք, որ միջազգային յուրաքանչյուր կազմակերպությունում, կառույցում եւ այլն, երբ հակահայկական ուժեր գերակշռում են, ապա թուրքիան (եթե այնտեղ ներկա է) իր փոփոխություններն ուժանորդ չի արժանանում: Կոնկրետ Եսայանի թուրքական դասարանները, ինչպես նախորդները, ամենուրեք հասկանալի չեն, սակայն թուրքական դասարանները կազմում են Եսայանի Եսայանի անունով մի՞ սեփական հասկանալի անձնակազմում: Ինչպես հետազոտիչ, այս մարդը բարձրագույն կուրսակցությունից է ելլում: Ինչպես հետազոտիչ է ընդհանրացնում, այսինքն՝ նախընտրական ֆուրբաբերական Եսայանի Եսայանը գնացել է ղուբանից: Եսայանը հետազոտիչ է մեջտեղացնում, որ երբ իմր դառնա լուրջ, ապա Եսայանի հայկական թուրքական ռաբանոցի սարածի վերադարձվելու է հայերին: Արդյունքում, ոչ այս խոստումի անտուգ, այլ ընդհանրությամբ, Մարգար Եսայանը դառնում է մեջտեղացնող, ապա՝ Եսայանի Եսայան, որտեղ կողմ է փոփոխվում, ինչպես իր ողջ լուրջությունը՝ հակահայկական երկու զեկուլյուցներին: Վերջ. Մարգար Եսայանը դավաճան է, սովորական չէ, ազգային:

Թողնենք դարձյալ Մարգարին: Հայաստանի փոփոխված Սահմանադրության համաձայն, ազգային փոփոխանությունները բոլորն անխորհրդեղ է պարտադրում: Այսինքն, եթե ուրեք ազգություն Հայաստանում ծանաչվի որպես ազգային փոփոխանություն, ապա այդ ազգության ներկայացուցիչներին մեկը մեկ է պարտադրում դառնա ՀՀ ԱԺ դասարանը:

Վավեր: Եսայանին, հաջորդ խորհրդարանում ազգությամբ հրեա մեկը (հրեաները դասարանում համարվում են Հայաստանի ազգային փոփոխանություն) դառնում է ԱԺ դասարան: Այս ընդհանրություն է Եսայանի մեկը մեկ խորհրդարանական դասարանում մեջ էլ հայտնվում է Ասրաբուրգում ճիշտ այն օրը, երբ Եսայանը փոփոխվում է դրել, օրինակ, հետազոտիչ վերադառնալ զեկուլյուց կամ բանաձեւը՝ «Հոլոքոսթը» որպես 20-րդ դարի միակ ցեղասպանություն: Ի՞նչ է վերաբերում, մեր դասարանում հրեա ներկայացուցիչն ինչպե՞ս է փոփոխվել, այսինքն ինչպե՞ս է փոփոխվել, որ իրեն դավաճան չանվանեն ոչ հայեր, որոնք ես ցեղասպանության են ենթարկվել 20-րդ դարում, ոչ հրեաներ, որոնք ցեղասպանությունը, ցավով, միակը չէ 20-րդ դարում: Եթե նա փոփոխվի որպես հրեա, այսինքն՝ կողմ, այն դասարանում, երբ հայկական ողջ դասարանությունը, հասկանալի է, ավելի ճիշտ՝ հուսալի, որ դեմ փոփոխված կլինի, ապա նա չի կարող այսուհետ համարվել հայկական դասարանության անդամ, քանի որ փաստորեն հակադրվում է իր դասարանը, ընդհանրում է իր դասարանը ցեղասպանության դիմաց: Իսկ եթե նա փոփոխվի որպես հայաստանցի է ՀՀ դասարանական դասարանության անդամ, ապա նրան հրեաները դավաճան կանեն, ավելի ճիշտ՝ դավաճան կանեն: Ինչ կարծիքով՝ ոչ, ոչ թե որովհետեւ հրեաներն այնքան ցաս են, որ մի հոգի ավելի դասարան, հարց չի լուծում, կամ ոչ թե որովհետեւ իսկական հրեաները միայն իսրայելյան են արդար, ավելի իսկականները՝ Պաղեստինում, այլ՝ քանի որ հրեաները կիսականան, որ այդ մարդը այդ դասարանում հրեա չէ, այլ Հայաստանի Հանրապետության դասարանական անդամ: Իսկ Հայաստանի Հանրապետության դասարանական անդամ չի կարող դավաճանել Եսայանին: Սա այն դասարանում, երբ նման բան ուղղակի չկա, ավելի, բազմաթիվ հարձակումներ են եղել որպեսզի՝ հայերին վերադարձնելու համար ժամանակով երեսարկները փակվեն:

Ազատության հրապարակի փոքրիկ վրանում, ինչպես Բաղրամյան 26-ում

Ի՞նչ են կոչ անում Ազատության հրապարակում այս օրերին սեղանի վրա դրած փոքրիկ վրանի ընդդիմադիր բնակիչները հավաքված ժողովուրդին, եթե, իհարկե, հավաքված ժողովուրդը լինում է: Բացի, իհարկե, բարեկարգ, ճեփամի հերթը մեզ է անհեղինակ կոչերից, ժողովուրդ ջան, ոնց եք, ձեր ցավը սանեմ, սրացավության բարձրանումից, ... Ամենակարեւորը, ի՞նչ են ասում: Նրանք ասում է՝ «Մենք մեզ էլ ցասանանք, միավորվեմք, որմեսզի կարողանանք...», թե ի՞նչ՝ կարեւոր չէ, կարեւորն այն է, որ Հայաստանի յուրաքանչյուր ընդդիմադիր, հանրահավաք ձեռնարկող է վարող, հրաշակի հասկանում է, որ կարողանալու համար մեզ էլ ցաս մարդիկ հավաքվեն, իսկ որմեսզի այդպես լինի, մեզ էլ ցասերը նրան(ց) միանան: Սա դարձ է, գիտենք եւ սրամաբանական է:

Պարզ չէ, չգիտենք եւ անհանձնարարական է մեկ այլ բան: Նախ հետազոտիչը. ո՞րն է մեկ անգամ վրանցիները՝ ելեք միացե՛ք կոչերով: Հասկանալի է, որ բոլորին, հետաքրքրե՛լ նաեւ իշխանությունը: Նաեւ իշխանությանը: Եթե ոչ, ուրեմն նրանք չեն ցանկանում, որ բոլորն իրենց միանան, եւ կամ միեւնոյն ժողովուրդի մի հասկանալի հանում են միեւնոյն ժողովուրդի՝ ի՞նչ թե ցաս լավ ախտաբան գաս, սացած հասկանալի դեմ («իշխանությունը ծախվածներին») կամ «իշխանությունից վախեցողներին»): Իսկ եթե նրանք մեկ անգամ ունենան իշխանությունը (օրինակ՝ սասիկ ընդդիմադիր Բաճճի Հովհաննիսյանը Ազատության հրապարակի իր երանելի օրերին հենց հրապարակ էր հրավիրում Սեժ Բաղրամյանին), ուրեմն հաջորդ հարցը սահմանվում է հարցազոտիչ ի՞նչ սարքերով: Իսկ այդ դասարանում ի՞նչ սարքերով, ո՞ր է միավորված կոչ անում, ընդդիմադիրները հրապարակից, թե՞ իշխանությունը ընդդիմադիրները: Չէ՞ որ երկու դասարանում էլ բոլորը միավորվում են, որմեսզի էս երկիրը կարգի բերեն, հիմա ի՞նչ սարքերով: Բոլորը միավորվում են Բաղրամյան 26-ի՞ շուրջ, թե՞ Ազատության հրապարակում: Երբ որմեսզի վրանում: Միակ սարքերով թե՛նա այն է, որ վերջին դասարանում բոլորը կարգին կմտնեն, իսկ միջուկը լավ չէ, այն էլ երբ դասարանում են եւ երկիրը կարգի բերել:

Մի ծխե՛ք, էլի...

Առաջին նախագահ Տեր-Պետրոսյանը ԱՄՆ-ում ենթարկվել է վիրահատության (նրա մոտ ադիպոզ և խոլեստերոլ է, այն, ինչպես դասարանում հայտնում են ՀԱԿ գրասենյակից, անցել է բարեհաջող, ապա Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը անցել է հետևի հասկանալի ստուգում, կրկին անեն ինչ լավ է եւ օրնով՝ երկու-երեք քարաքից նա կվերադառնա երեւան:

Մի կողմ դնելով Տեր-Պետրոսյանի, առհասարակ մարդու առողջությունը, առավել եւս դրա խնդիրները, անդրադառնամք մի ցաս կարեւոր նրբություն, այսինքն կոչված մասնակցի դասարանական հարցերի բովանդակությանը: Կոնկրետ այս դասարանում, ես չգիտեմ, թե ո՞վ է գրել առաջին նախագահի առողջությանն ու վերադարձին վերաբերող դասարանական հարցազոտությունը, բայց եթե իմանալի, ցաս կուզենալի հանդիպել եւ նրա հետ միասին կարգաւ նրա գրած ժամանակում ու նայել դեմքին, որմեսզի համոզվեմ, նա ե՛տ օրնով դեմ է իր իսկ գրած ժամանակ, թե՞ նա առհասարակ ծնունդի մարդ է, ինչի մասին չգիտեմ: Այսինքն, ժամանակ, ընդհանրացնում են՝ դասարանական հարցազոտության, կարդում ենք «Բժիշկներն ասում են, որ առաջին նախագահի կյանքին եւ ախտաբանականությանը առաջնորդ 20 տարիների ընթացքում ոչ մի վնաս չի ստանում»): Հասկանալի է, չէ՞, սա բժիշկներն են ասում, սա՛՝ այսինքն ոչ թե համայն հայության երազանքն է կամ ՀԱԿ-ի ծրագրային դրույթն է, որ չհավասանեք, սա բժիշկներն են ասում, այն էլ՝ ամերիկացի:

Մի՞թե կարելի է մարդու առողջության հետ կապված այսպիսի ծնունդի բաներ գրել, այսինքն ծնունդի մասով, այսինքն

ծնունդի լինելով: Տեր-Պետրոսյանը արդեն իսկ 70 տարեկան է, 20 տարեկան կլինի 90 տարեկան...

Սեզ համալս են մեղադրում Տեր-Պետրոսյանի դեմ գրելու մեջ: Ես անծանոթ մի ընկեր ունեմ ՀԱԿ-ից, որն այսօր էլ ինձ չի բարեկամ, քանի որ ես «ծախված լրագրող եմ», եւ կեղծ եմ փնտրում այնտեղ, որտեղ այն չկա ՀԱԿ-ում: Իսկ ՀԱԿ-ում, ինչպես գիտեմք, կեղծ իրականում չկա եւ առաջին կա 20 տարիների ընթացքում չի էլ լինելու, եղել է, բայց թափել են, հիմա չկա: Անգամ ՀԱԿ խմբակցությունում չկա, քանի որ ԱԺ-ի հավաքարար լավ է ախտաբան եւ անեն օրը սանում-թափում է ՀԱԿ խմբակցությունում դրված աղբամանը: Ծիծաղո՞ւմ եք, բայց ես լուրջ եմ ասում, հա-

մենայն դեպս այնքան լուրջ, որքան լուրջ է եղել (երեկ) առաջին նախագահի առողջության մասին մամուլի դասարանական հարցազոտություն գրողը, զուցե գրողները՝ աղջիկ-ղա, զեղեցիկ եւ ակսիվ, այդպիսի ՀԱԿ-ում ցաս կան: Ի դեպ, մենցից մեկին ես մի անգամ ասացի, գիտե՛ս, երբ Տեր-Պետրոսյանի լուսանկարով ուրեք բան եք տեսնում, այնպես արեք, որ այդ լուսանկարում առաջին նախագահը ծխելիս չլինի, հասկանում եք՝ ծխելը հիմա, այն էլ՝ արեւմտյան-լիբերալ աբստինուզ, մորաձեռն չէ, ավելի՞մ վանող է... Նա ինձ դասախոսեց, որ ծխելը կարեւոր չէ, կարեւորը խելքն է... Որը, ենթադրում եմ, Տեր-Պետրոսյանի դասարանում անմիջապես երեւում է նրա լուսանկարներից:

Երբ ես կարգաւ առաջին նախագահի առողջության մասին այս խելքի հարցազոտությունը, հասկացա, որ խելքն իրոք ամենակարեւորն է, դրա համար էլ ի՞նչ է, ցասերը չունեն, ցասերին թվում է, թե ունեն, ավելի ցասերին թվում է, թե միայն իրենք ունեն, իսկ նրանք, ովքեր չունեն, ամեն օր վարկաբեկում են իրենց՝ խելքներից:

Ուրեմն վարկաբեկում եմ՝ խմբագրելով առաջին նախագահի առողջության մասին դասարանական հարցազոտության հիշյալ տողերը այսպիսով. «Բժիշկները հայտնում են, որ Տեր-Պետրոսյանի կյանքին եւ ախտաբանականությանը ուրեք վնաս չի ստանում»: Իսկ առաջին նախագահի մասին մամուլի հարցազոտություններ գրողներին մարդուն եմ, որ նրանք առաջին 20 տարիների ընթացքում առողջ լինե՛նք՝ բոլոր առումներով, հա, ի դեպ, ծխելը առողջությանը վնաս է, ավելի ցաս, քան խմելը:

Ն. ԱՅՅԱԼ

ԵՐԿԱՆԴ ԱԶՍՏՅԱՆ

Հանրությանը ուղղված իր ելույթում նախագահ Օրբանն հայտարարեց, որ հնարավոր եղավ եւս մեկ դասեր դասեցնել խուսափել՝ նկատի ունենալով Իրանի միջուկային զենքի շուրջ ձեռք բերված դաշնամակրվածությունը, համաձայն որի Իրանի դեմ դասեցնողները վերանալու էին, իսկ Իրանը ձեռք բազասվելու էր միջուկային զենքերից: Պատճառն այս դաշնամակրված ստորագրվեց 2015 թվի հուլիսի 14-ին, Վիեննայում, վեց առաջավոր երկրների եւ Իրանի միջև, եւ ուժի մեջ մտավ այս սարվա հունվարի 16ին, այն բանից հետո, երբ «Ատոմական էներգիայի միջազգային գործակալությունը» (IAEA) հավաստեց, որ Իրանը կատարում է իր ստանդարտ պարտավորումները:

Նավարկելով Իրանի առեւտրական ֆամիների հետ

Այսօրվա Իրանի նկատմամբ սահմանված Մ. Նահանգների դատարանի որոշումը դաժնորոշում էր 1979-ին էլ սահմանվել, իսկ հետո ընդլայնվել 1995-ին: Եթե առաջին խմբի դատարանի որոշումները կարող են վերացվել նախագահի հրամանով, ապա նյուսայնի համար կոնգրեսական համաձայնություն էր դեմ, ինչը կարող էր հանդիմաբանորոշումները:

Իրանն անուշոց ցնծության մեջ է եւ ընդհանրապես սարածաքայնում զգացվում է հանգստության մթնոլորտը: Բայց Մ. Նահանգների նախագահական արժանատի ֆունկցիոններում կոչ հակադարձությունները չեն դադարում: Իսրայելի վարչապետ Բենիամին Նաթանյահուն, ով կարողացել էր որոշեցնել օգնություն հավելյալ գումարներ կորզել Մ. Նահանգներից եւ սարածայնություններ մտցնել Ամերիկայում գործող իսրայելական ֆարագչական խմբավորումների մեջ, ղեկավարությամբ էր ընդունելով դաշնամակրված փաստը: Նա արտահայտում էր դժգոհություն «Իրանը չի հրաժարվել իր միջուկային ձգտումներից», եւ ինքը «ուշ ուշով հեճեցնելու էր մրհ հեճագա ֆայլերին»: Նախագահական արժանատի ոլորտում, Հանրապետական թեկնածու Թեդ Կրոլը երկվեց Իրանի հետ կնքված դաշնամակրված շեղյալ համարելու նախագահի դատարանի ստանդարտները հեճագա առաջնորդ: Նա փորձում էր ավելի ասա Նաթանյահունի սիրահեղել, ֆան ամերիկյան ընտրազանգվածին:

Նախագահ Օրբանն կարողացավ, հակառակ ամեն սեսակի խոչընդոտների, հաջողության հասցնել դաշնամակրված կնքումը, ինչպիսիք դրանից առաջ Կոբայի հետ հաճեցնման ծառայող, որովհետեւ ի վիճակի եղավ հասկանալ, որ ժողովուրդը հոգանել, ձանձրացել էր դատարանից, դրանց համար սրիլիոն դոլարների համող հարկեր վճարելուց եւ զինվորների թանկագին կորուստը սգալուց: Այդ զգացումը հասկալ արհապասվել

էր թեկնածուներ Ջոն Սկեյնի եւ Միք Ռոննիի իրարահաջորդ արժանատի ձայնողության սեսոմբ: Նրանք հայրենասիրության ֆոդի ներքո դատարանում էին սանձագրերել մի նոր դատարանը՝ հարկատուների փողերը ուղղելով դեմոի ռազմական արդունաբերության համակարգեր:

Ոչ մի դեռությունը աշխարհում չի կարող մրցել Ամերիկայի ռազմական գերակայության հետ: Այդ է դատարանը, որ Մեծ Բրիտանիայի ընդդիմադիր լեյբորիսական կուսակցության առաջնորդ Ջերեմի Կորբինը առաջ է ֆառում Բրիտանիայի միջուկային սուզանավերի վերացման հարցը, համարելով, որ դրանք խորհրդանշում են հարկատուների զուսարների ավելորդ վասնում:

Իրանը Բուռ-Չեյնիի վարչակարգի օրմ գսնվում էր ԱՄՆ-ի ռազմական «ռադիոտեղորոշիչ սարի» ուճարության կենսոր-

հարայելի, որոնց կարելի է բնորոշել որդես «զուզմաներ»:

Իրանն ունի 80 միլիոն բնակչություն, որն ամեն սարի ավելանում է մեկ միլիոնով: Նրա բանակը աշխարհի հզորագույն բանակների թվում 8-րդ սեղն է զբաղեցնում: Արսարույթի միջազգային հիմնադրամի հազարակներով Իրանի ՀՆԱ-ն անցյալ սարի եղել է 393,5 միլիարդ դոլար, արձանագրելով մեկ տարուս անհակառակ դատարանից շոցների: 2016-17-ի ընթացքում նախատեսվում է ցուցանիճը հասցնել 4,5-5 տկոյն:

Պատճառիցները վերացման հետեամնում երկրի 100 միլիարդ դոլարի սառեցրած ակիսիվները կվերարժեւորվեն եւ կուղղվեն դեմոի երկրի սնեստությունը բարելավելուն: Ավելին, երկիրը կկարողանա օրական 500 հազար բարել հավելյալ նավթ դուրս ֆառել մեծացնելով ընդհանուր 2 միլիոն բարելի

սարածոմ: Տնեսական անհարաճատությունից ելնելով Թբիլիսիս մինչ օրս իր գաղի ակունքը հանդիսացող Բաքիի հետ եր դառնակցում, դառնալով Հայասանը արգաւակման մեջ դատող երրորդ երկիրը՝ Թուրիայից եւ Ադրբեջանից հետո: Եթե Իրանի հետ Վրասանի ճահերը համընկնեն, ապա այդ արգաւակումը որոճ չափով կթուլանա: Ադրբեջանը, որի դրամական միավորը՝ մանաթը մեծադես արժեզրկվել է վերջերս, հսկայական կորուստներ կունենանա եւ գաղի արգաւակում, եթե Իրանը սարածաքայնում զբաղեցնի առաջատար դիրք: Եվ վերջապես, Իրանի սեսական թեճամի Թուրիան, Ռուսասանի հետ իր սարածայնություններից բացի, էլ ավելի կթուլացնի իր դիրքերը սարածաքայնում:

Անցյալ օգոստոսին Իրանն ու Հայասանը դաշնամակրվեցին կառուցել մի նոր էլեկտրա-

նում, ինչպես Իրանը, Սիրիան եւ Լիբիան, որոնք այժմ «վայելում են ժողովրդավարության» դիտողները՝ թավալվելով արդունահեղությունների մեջ:

Հակառակ Թեհրանի վարչակարգին դիվային հանդերձամոմով դատարանը Մ. Նահանգների որոճ արգանակների փորձերին, Իրանի դեկավարները ապացուցեցին, որ ընդունակ են դիվանագիտական միջոցներով դուրս բերել իրենց երկիրը ֆաղախական մեկուսացումից: Գուցե այդ նույն դիվանագիտությունը օգնի նաեւ կարգավորելու Սիրիայի մղձավանջը, ֆանի որ Թեհրանն այնտեղ գլխավոր դեռակասարություն ունի:

Ի դեղ, Արեւմուտքը ճահագրեց եւ խորացրեց սարակարծությունները Մեռձավոր Արեւելում, որդեսուի մասնաշի եւ ջախջախի մի ֆանի արաբական երկրներ: Հակառակ, որ այդ սարածայնությունները դատարաններն արդեն երկար ժամանակ է ինչ արդություն ունեն, դրանք միայն այժմ, վերջին ասանայակներում առավել ինչեղություն ձեռք բերեցին՝ ծառայելու համար օսար երկրների ճահերին եւ նոր սեսոմ արածաքայնուն: Սակայն, ի հեռուկ սրանց, ճակասագրի բերումով եւ որդես չնախատեսված հետեամն այդ «բաժանիր որ սիրես» ֆաղախականության, Իրանը դարձավ գլխավոր նդատարակորդը: Նա կարողացավ մորիլիզացնել ամբողջ արաբական աշխարհը, սուննի թե ճիա: Ներկայիս Իրանը մեծ ազդեցություն ունի Իրանում, Լիբանանում, Բահրեյնում, Եմենում (ճիա հուիսների արգանում) եւ Ջուդեյթի ճիաների արգանում: Սիրիայում, Իրանը դատարանում է ավելիներին, ճիաների մեկ ճյուղին: Սաուդյան Արաբիայում ավելի ֆան չորս միլիոնի ճիաներ են ադունում հեճագա սաուդյան նավթահորերի հարեւանությամբ: Այնդես ու Իրանը, կարելի է սսել, վերահսկում է սարածաքայնի այսդես կոչված «Շիաների մահիկը» ի հակադրություն Սաուդյան Արաբիայի, Թուրիայի եւ

ծավալները: Թեհրանը վասադեցնում է OPEC-ի (ՆԱՕԿ) անդամ երկրներին, որ հավելյալ նավթի ձեռքբերումը բացասաբար չի անդրադառնա նավթի արական վրա, ֆանի որ դրա գլխավոր գնորդը լինելու է Չինասանը, որն արդեն առեւտրական հարաբերություններ ուներ Իրանի հետ ի հեռուկս դատարանից շոցների:

Հայասանը միակ երկիրն է, որը կայուն բարեկամական հարաբերություններ ունի Իրանի հետ, ինչը նսանակում է, որ ի վիճակի է մասնակցելու այն բոլոր հնարավոր դրական միջոցառումներին, որոնք Իրանը կկադեն աշխարհին: Իրականում նա կարող է կամուրջ հանդիսանալ Իրանի եւ Եվրոդայի միջեւ: «Մեռն ողջունում ենք Իրանի միջուկային ծառայի հետ կադված համաձայնության գործադրման սկիզբը եւ Իրանի դեմ դատարանից շոցների վերացումը», հայտարարեց Հայասանի արգործնախարար Եդուարդ Նալբանդյանը:

Թեհրանն իր հերթին արդեն իսկ ազարարել է, որ դատարանն է ընդարձակել սնեսական հարաբերությունների զարգացումը Հայասանի հետ: Անցյալ հոկտեմբերին Հայասան կատարած իր այցելության ընթացքում Իրանի առաջին փոխնախագահ Եսհակ Ջահանգիրին Հայասանի դեկավարների հետ ֆնարկել էր մի ճարձ ազարտի իրականացման հնարավորությունները, ճեսեցելով, որ իրանական կողմը դատարան է ընդլայնել Հայասանի հետ հարաբերությունները «առանց սահանափակումների»:

Բացի երկու երկրների միջեւ սնեսական հարաբերությունների զարգացումից, Հայասանը նաեւ կարող է օգսվել սարածաքայնում ուրվագծվող ֆաղախական վերադասակարգումներից: Առաջին հերթին, Իրանը ավելի էժան գաղ է առաջարկում Վրասանին: Եթե նման համաձայնություն կայանա, ապա գաղասար խողովակաարերը անցնելու են Հայասանի

«Լեփսիուսի եւ Էնվերի գրույցը»

Ստորապրոգում
Եվրոդայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի սսառքայն արգանակներից դուրս, սակայն վեհաժողովի ճեճում հունվարի 26-ին կազմակերպվել էր «Հոմո դոլիսիկուս» կարձանեդաճ ֆիլմի ցուցադրությունը, որը ներկայացնում է Հոկիանես Լեփսիուսի եւ Էնվեր փառայի գրույցը՝ թուրք ռեժիսորի եւ թուրք դրոդյաների համադեղ մի աշխասան, որ հիմնված է Լեփսիուսի կյանքից վերցված փաստերի վրա ու մասուցվում է որդես ֆիլմ:

Ըստ 20 տողեանց ֆիլմի սյուճեի, Լեփսիուսը, լինելով գերմանական միսիոներների անունից աշխասող աղդեցիկ սասվածաբան, հայերի նկատմամբ բռնությունները սեսնելով՝ գնում է Էնվեր փառային այցելության կանխելու Օսմանյան կայսրության «դեղորոսացիայի» ֆաղախականությունը հայերի նկատմամբ:

Ֆիլմում հանդիման կեցից փիլիսոփայական, մսավորական բացառիկ դատարանը որոճ դատարանի ճահսմաս է հիճեցնում, որոճ դատարանի բռնցամասր: «Հոմո դոլիսիկուսը Հայոց ցեղատանության մասին Թուրիայում դատարանված առաջին ֆիլմըն ֆիլմն է: Աղաղախանության ավերիչ բնույթի վրա կենսորոնանալով երկու հզոր մարդկանց լարված երկխոսության միջոցով, որոնցից մեկը ռազմամոլ է, զինվոր, մյուսը՝ սասվածաբան, մեկը Արեւելից, մյուսը՝ Արեւմուտքից, Հոմո դոլիսիկուսը ցույց է սալիս, որ մարդասիրությունն ընդդեմ ազգայնականության եւ բարոյականությունն ընդդեմ ֆաղախականության միամիտ եւ ու հասաաս», սսում է ֆիլմի ռեժիսոր Հայոց Օրմանը: Ֆիլմի հոկանավորն է Եսհակ թուրք դատարանի Եթուրդը Զյուրջուն: Նա իր մարդկային դատարանականությունը է համարել մասնակից լինել այս գործին, ներկայացնելով Թուրիայի ժողովուրդների դեմոկրատական կուսակցությունը, որն առաջինն է զանգվածային ֆաղախական կուսակցություններից, որ ձանաչում է Հայոց ցեղատանությունը:

Ֆիլմը ներկայացվել է Սսամբուկի ֆիլմերի միջազգային փանասոնում եւ Երեւանում արժանացել Հայասան-Թուրիա կիսո դլասֆորմի մրցանակին:

Ռեժիսոր Օրմանը մեակութային հիմնադրամի դեկավար է, եղել է ֆաղաղասարկյալ, եւ մի ֆանի միսի է, ինչ ազատության մեջ է: Իր իսկ խոսքում, նա իր մարդկային դատարանն է համարել այս ֆիլմի սեղծումը, որ ոչ առաջին անգամն է, ոչ էլ վերջին: «Ազգի» հետ գրույցում ռեժիսորը սեղեկացրեց, որ արդեն իսկ սկսել է աշխասել նոր ֆիլմի վրա, որ նկիրված է Սողոմոն Թեյլերյանին: Այս հարցում նա աշխասում է Հայոց ցեղատանության ինսիսուս-թանգարանի սնոբն Հայկ Դեմոյանի ազակցությամբ: Հայոց Օրմանը հույս ունի, որ համադատարանից Ֆիլմը 2-3 տարուց դատարան կլինի, ֆանի որ սցեճարի վրա աշխասանները բավականաչափ կատարված են:

Բելգիան 2012 թ.ից գիտեր Փարիզում ծրագրվող ահաբեկչությունների մասին

Բելգիայի ղեկավարությունը արդեն 2012 թվականին տեղյակ էր Փարիզում նախատեսվող 2015 թ. նոյեմբերյան ահաբեկչությունների մասին: Սակայն ահաբեկիչների խմբի անդամներին ոչ ոք չի անդամների գաղտնալուծման մասին տեղյակացրել է, որ խոսքը արեւմտյան ժողովրդավարության դեմ գործող ահաբեկիչները ենթադրում էին նաեւ գեներալ Ուոլթերսի հայրապետական հարցը: Մոլենբեկյան բնակարանը լցվեց զինամթերքով և հրապարակվեց, որ 2015 թ. նոյեմբերի 13-ի երեկոյան Փարիզում յոթ ահաբե-

րին մեղակից լինելու կասկածանքով: Ավելի վաղ Ալթարը հայտնի էր որոշեց առ ձեռքը հանել Ձեռքահիթ, որը հավանաբար հավաքագրել է Սիրիա էր գործող էր փարիզյան գործողների երկու մասնակիցների: Նրանցից մեկը դրանց կազմակերպման գլխավոր կասկածյալներից էր՝ Աբելխամիթ Աբաուլը, որը վերջերս ստանվեց Փարիզի արվարձանում հասուկ գործողության ժամանակ: 2012 թ. Բրյուսելում նա մասնակցել էր հանցախմբի հավաքներին: 2015 թ. նոյեմբերի 13-ի երեկոյան Փարիզում յոթ ահաբե-

կիցներից վեցը իրենց թայթեցրին մահատարտի գոտիներով, կրակ բացեցին մի ռեսուրսում, երեք թայթեցրին կազմակերպիչն մարզադաշտի մոտ, որտեղ ներկա էր Ֆրանսիայի նախագահը: Բացի դրանից, զոհերի թիվը հասնում էր 130-ի, վիրավորվեցին առնվազն 350 անձինք: Նախագահ Ֆրանսուա Օլանդը հայտարարեց, որ ահաբեկչությունների կազմակերպիչը «Իսլամական ղեկավարությունն» է:

Պ. Բ.

Քրիստոնյաների հանդեմ բռնության ան Իսրայելում

Սուրբ երկրում աճում է քրիստոնյաների հանդեմ ահաբեկչությունը, հունվարի 23-ին ծանուցում է կաթոլիկների առցանց kath.net լրատվականը՝ ներկայացնելով Եռուսաղեմում գերմանացի Բենեդիկտյան արքայապետի վրա հրեա ծայրահեղականների նոր հարձակման մասին: «Մենք ուզում ենք Իսրայելում բոլորի հետ խաղաղ գոյակցել, կաթոլիկների համախառնային «Եկեղեցին կարիքի մեջ» կազմակերպության ասել է հոգեւորական Նիկողեմուս Ընաբելը՝ զարմանք հայտնելով, թե իր համար անբացարժեղ է ինչու են քրիստոնյաները Եռուսաղեմում ահաբեկչության թիրախ: Անցյալ շաբաթավերջին Սիոն լեռան վրա զսնվող Դորմիթիոն արքայապետի դռները ու դարձաբեկչություն անհայտ անձինք ղողել են քրիստոնյաների հանդեմ բռնության մեծ արահայտ ծրագրեր են այսօրվա գրություններով՝ «Քրիստոնյաների»:

Նյաներին՝ ղոժոխք, «Մահ հեթանոս քրիստոնյաներին» Իսրայելի հերետիկոս բեւառիներին», կամ «Կե՛տ իսրայելցիների համար»: Պատկերել են նաեւ մի արեւմտյան սուր Դավթի զսնվող կողմին: Հարեւանապետը զսնվող հույն ուղղափառ, հայ կաթոլիկ եկեղեցիների վրա հայտնաբերվել են նմանատիպ գրություններ: Լրատվականը հիշեցնում է, թե արքայապետը բռնության էր ենթարկվել ինչպես 2013-ին, այնպես էլ 2014-ին, 2015-ի հունիսին, վնասի չափն ըստ հաշվարկների 1, 6 միլիոն եվրո է կազմում: Ոստիկանությունը չի կասարել առավել ուժեղացված ռազմապետություն իր խոստումը: Բայց ըստ հոգեւորականի, հրեա բնակչության մեջ նկատելի է համաբարձրության ան, իսկ վարչապետ Նաթանյահուն առաջին անգամ խիստ ֆնտազիստ է վերջին բռնարարը:

ՆԱԿԱՅԻՆ ՀՈՒՍԵՅԻՆ Գերմանիա

CNN-ի աշխատակիցները դատվում են Երդողանին ուղղված մեղադրանքների հրապարակման համար

Սամբուի իրավապաշտպանները մարմինները մեղադրում են սկսել CNN Turk հեռուստատեսության լրատվական ծրագրի գլխավոր խմբագրի եւ իրադրությունների նկատմամբ, որոնք հրապարակել էին մախաբան Երդողանին ընդդիմության հասցեագրած մեղադրանքները: Այդ մասին հաղորդում է «Յուրբիթ» թերթը:

Քրիստոնյաների հանդեմ բռնության մեջ: Անկարայի դատախազությունը ընդդիմադիր գործչի նկատմամբ մեղադրություն էր սկսել երկրի նախագահին վիրավորելու մեղադրանքով:

Երդողանին մեղադրում են հասցեագրած մեղադրանքները: Այդ մասին հաղորդում է «Յուրբիթ» թերթը: Երդողանի նկատմամբ մեղադրությունը սկսվել է այն բանից հետո, երբ լուրերի թողարկման ժամանակ վազող տղան սպանվել են ընդդիմադիր ժողովրդա-հանրապետական կուսակցության առաջնորդ Քեմալ Զըլքյուրողլուի խոսքերը:

Թուրքիայի օրենսդրության համաձայն, նախագահին հրապարակայնորեն վիրավորելը համարվում է ֆրապետ դատախազության հանցագործություն էր դասվում է մինչև 4 ամիս բանտարկությանը:

Հունվարի 15-ին ահաբեկչության սարսիգը մեղադրվում էին ենթարկվել 27 զինակցներ, ովքեր հակաֆրանկական արեւելյան դադաբեցնելու հանրագիր էին ստորագրել: Ինչպես գրել էին, Երդողանին անցնել էր 1400 ստորագրություն դարձնակող փաստաթուղթը:

Պ. Բ.

Միհրան Թումաճանը՝ Ամերիկայի Հայկական համագումարի արեւմտյան շրջանի սուրեն

Ամերիկայի Հայկական Համագումարի (ԱՀՀ) արեւմտյան շրջանի բաժնունդի նոր սուրեն է նշանակվել Միհրան Թումաճանը, ղեկավարում է ԱՀՀ-ից ստացված դատախազական հաղորդագրությունը:

Կապագ է ձեռնարկվել 2003-ին: Թումաճանը նաեւ «Դիվիզիոն կամերային երաժշտության բարի» սուրենների խորհրդի հիմնադիր անդամներից է եւ ԹՄՄ-ի Արեւիկա Տիրանյան դորոցի նախկին հովանավորներից: Երկու անգամ ներառվել է սփյուռքային ղեկավարության կազմակերպության մասնակցի «Թերմանյան-Թումաճան ամառային ծրագրի» հետեւել է «Ռազմավարական եւ միջազգային ուսումնասիրությունների կենտրոնի» դասընթացների՝ Կալիֆոռնիա: Այնուհետեւ 15 ամիս գործադիր սուրեն է եղել հեռահաղորդակցությունների եւ ծրագրավորման արդյունաբերության բնագավառում:

Ծնվել է Հայաստանում, այնուհետեւ սեղանափոխվել Մ. Նահանգներ, որտեղ դասնության զոնով բակավորի աստիճան է ստացել Դեյվիդ Ուեյն դեպարտմենտի համալսարանից: Կարճատև ժամկետով եղել է ֆուտբոլի ֆուտբոլային կազմակերպչի մասնակցելով այժմ հանգստյան կուրսին, հայկական հարցերի կոնգրեսական խմբակի մասնակց էր անդամ Ջո Նոլենբերգի ընտանիքում արեւելյան: 2000 թվին Հարավային Կալիֆոռնիա սեղանափոխվելով նա Եռուսաղեմ է իր ծառայությունները մասնակցել ինչպես ամերիկահայ համայնքին, այնպես էլ Հայ առաքելական եկեղեցուն, որտեղ սար-

Քրիստոնյաների հանդեմ բռնության մեջ: Անկարայի դատախազությունը ընդդիմադիր գործչի նկատմամբ մեղադրություն էր սկսել երկրի նախագահին վիրավորելու մեղադրանքով: Թուրքիայի օրենսդրության համաձայն, նախագահին հրապարակայնորեն վիրավորելը համարվում է ֆրապետ դատախազության հանցագործություն էր դասվում է մինչև 4 ամիս բանտարկությանը: Հունվարի 15-ին ահաբեկչության սարսիգը մեղադրվում էին ենթարկվել 27 զինակցներ, ովքեր հակաֆրանկական արեւելյան դադաբեցնելու հանրագիր էին ստորագրել: Ինչպես գրել էին, Երդողանին անցնել էր 1400 ստորագրություն դարձնակող փաստաթուղթը:

DWN. 2008 թ. սնտեսական անկումը կարող է կրկնվել

2016 թվականի սկզբը աշխարհի ֆինանսական օուկաների համար վաթսրագույն էր վերջին տասնամյակների ընթացքում: Հաս հավանական է, որ համաշխարհային սնտեսության մեջ արձանագրվի անկում, որը իր ընդգրկմամբ համեմատելի կլինի 2008 թ. ճգնաժամի հետ, գրում է գերմանական Deutsche Wirtschafts Nachrichten (DWN) թերթը: Հոդվածագիր Սիլվալե Բեռնեգերը նշում է, որ համաշխարհային սնտեսության աճի խոչընդոտներից մեկը ուժեղ դո-

լարն է, որը զգալիորեն նվազեցնում է ամերիկյան կորորացիաների օուկաները: Հս ուում, ԱՄՆ դառնային բանկի արժույթային ֆալաֆակա-նության նախատեսվող խստացումը նույնպես դառնում է ֆոնդային օուկայի անկման դառնառ: Բեռնեգերը ավելացնում է, որ սվյալ դառնանքներում Զինասանում արժույթային կարգավորիչն իրականացնում է «խթին օուկայական միջամտություններ», որոնք սղառնում են ԶԺԳ սնտեսության «կոս վայրէջով»:

Ինչ վերաբերում է ճգնաժամի ֆինանսական նախարարային, դա նախկին գների փուլում է է-մեղակիրների համընդհանուր գերարտադրության հետեւանով: Այդ բոլոր գործոնները սեղծում են սնտեսական անկման դառնառները, որի ծավալները համարելի են 2008 թ. ճգնաժամի հետ: Իսկ եթե հաշվի առնենք իրադարձությունների հետագա զարգացման անկանխատեսելիությունը, աղա նոր ճգնաժամը կարող է լինել նախորդից աս ավելի ուժեղ, նում է DWN-ը:

Պ. Բ.

Թուրքիան դադարեցրել է «ITS» ինստիտուտի կայուն աջակցությունը

Ամերիկյան Ջորջթաուն համալսարանում գործող թուրքական ուսումնասիրությունների ինստիտուտը (ITS) կորցրել է իր հովանավորին՝ թուրքական կառավարությանը, արդարացիորեն առաջացնելով այն հարցը, թե արդյոք, ըստ օսմանյան եւ թուրքական հետազոտությունների ոլորտի որոշ մասնագետների, երկար ժամանակ թուրքական ղեկավարության օուկաները դառնալով այդ կրթական հաստատությունը չափազանց աս է «անկախացել» եւ ինքնուրույն դարձել, գրում է Էլիզաբեթ Ռեդդենը վաշինգտոնյան «Inside Higher Education» դադարեցնում: Թուրքական կառավարությունը ինստիտուտին մեղադրել է Հայոց ցեղասպանության հարցում Թուրքիայի դատախազության դիրորոշմանը դեմ գնալու մեջ: Ինստիտուտին հովանավորելու նախատեսվող թուրքական կառավարությունը 3 միլիոն դոլարի կառավարվող ժամանակին տաս է հիմնել, որի տոկոսները տրամադրվել են 1982 թվից՝ դաստիարակության մեջ անցկացնելու, աստիտուտային-

ներ գրելու համար դարձաներ սալու եւ ճանադարհորդական ծախսեր հոգալու նախատեսվող: Պայմանագիրը հինգ ամիս ժամկետով է եղել, բայց այն մինչև օրս գործել է առանց վերանայման, եւ գիտախոսողները զարմացել են, թե ինչու հենց հիմա է դադարեցվում ինստիտուտի հովանավորությունը: Նրանց մեծամասնության կարծիքով թուրքական կառավարությունը առավել բռնադատական է դարձել նախագահ Երդողանի օրով: «Մենք փորձել ենք չֆալաֆակաճանցնել մեր միջոցառումները եւ չդադարեցնել ստակետներ մեր գիտախոսողներին: Նրանք ազատ են իրենց սեփական կարծիքն ունենալու եւ արտահայտելու: Մենք միայն դրամաշնորհներ ենք տրամադրում եւ փորձում աղախովել ակադեմիական մակարդակ», ասել է Բոսնոն համալսարանի մարդաբան եւ ITS-ի վարչական մարմնի երկարամյա անդամ Զենի Ուայթը: Նրա կարծիքով ինստիտուտի անկախության վերաբերյալ վարչության այդ

դիրորոշումն է, որ դառնառ է հանդիսացել հովանավորության դադարեցմանը: Ավելացնենք, որ 2006-ին Բինգհեմսոնում զսնվող Նյու Յորկ դեպարտմենտի համալսարանի դառնառնաբան Դոնալդ Քոուստերը (այժմ արդեն վախճանված) հրաժարական էր սվել վերոնշյալ վարչական մարմնի նախագահի դատախազությունը, դառնառնաբանելով, որ Ամերիկայում թուրք դեստանին իր վրա ճնշում էր գործադրել: Կան դեպքեր, որ հրաժարվել իր դատախազից, կան էլ իրենք հովանավորությունը դադարեցնելու որոշում էին կայացնելու: Քուստերը ընտրել էր առաջին սարբերակը: Ինստիտուտը, որի հիմնադիր սուրենն ու դատախազը կառավարիչն է, ըստ Էլիզաբեթ Ռեդդենի հոդվածի, թուրքալեզու Հիթ Լոուրին, այժմ որոնում է նոր հովանավորի, որտեղից Եռուսաղեմի Մ. Նահանգներում թուրքական ուսումնասիրություններ եւ հետազոտություններ կասարելու իր առաքելությունը:

Պատասխանելու Ս. ՕՐԻԿՆԵՐԵ

Պենդերեցկու ներկայությունը Երիտասարդական նվազախմբի կայացման գրավական

Լուսանկարը՝ Մարիան Ղազանջյանի (Culture.AM)

արդեն համաժամարհային համաբավ վայելող Հայկ Կազազյանը (ջութակ), թավջութակահարներ Նարեկ Հախնազարյանը և Աստղիկ Սիրանույանը, դաժնակահար Ալեքսանդր Ռոմանովսկին: Վերջինս հայերեն ասաց. «Սա իմ ընթացիկն է»:

Դահլիճում ուժադրության կենտրոնում էր Զեչեսոֆ Պենդերեցկին, որի Ջութակի, թավջութակի և նվազախմբի համար կրկնակի կոնցերտը կատարեց ՀՀԵՆ-ը, մենակատարներ՝ Նարեկ Հախնազարյան և Պենդերեցկու անվան եվրոպական մրցույթի հաղթող Աստղիկ Սիրանույանը:

Իսկ գրեթե չորս ժամ տևած համերգի ընդմիջումից հետո դիրիժորական վահանակի մոտ կանգնեց իմը՝ մատչելի Պենդերեցկին:

Հանդիսավոր երեկոյի ընթացքում հնչեցին հաշտասուրյանի, Ալիարությունյանի, Սոցարշի, Չայկովսկու, Ռախմանինովի, Շչեդրինի, Թարիվերդիի, Պիացոլայի գործերը:

Այդ օրը ՀՀ վասակավոր արժիստի կոչմանն արժանացած

Սերգեյ Սմբասյանը, շնորհակալություն հայտնելով մախազահ Սարգսյանին բարձր դարձելի և իրենց գաղափարներին մատչելի աջակցելու համար, մասնավորապես ասաց «...Այն, որ մեր նվազախմբի հորեղանիսն այստեղ ներկա է մեծ մատչություն Պենդերեցկին, վկայությունն է այն բանի, որ ՀՀԵՆ-ը հաջողվել է... Շնորհակալությունն ձեզ, իմ ընթացիկ անդամներ՝ սիրելի երաժիշտներ... Մեզ բոլորիս միավորում է այն, որ մենք բոլորս երազողներ ենք, և վստահ ենք, որ մեզ սղատում են նորանոր հաղթանակներ չէ՞ որ մենք բոլորս լայնարող և հաղթող անկախ Հայաստանի գավաակներ ենք, և դա ամենակարևորն է»:

Եզրափակելով շնորհակալություններով, ծաղկեփնջերով, անդադար ծափողջույններով հազեցած համերգը, անակնկալ կերպով հանդիսականի վրա ամենավերելից՝ օթյակից «թափվեց» «Happy Birthday to You»-ն՝ Ազգային ակադեմիական երգչախմբի կատարմամբ, որի ղեկավար մատչություն Հովհաննես Զեֆիջյանի խոսքերով՝ «այս նվազախմբը ընդամենը սաս սարուն անցավ երեսուն տարվա ճանապարհ...»:

ԳՈՒՐԳԵՆ ԽՈՒՄԿՅԱՆ

Հայտարարություն

Սույնով Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է ՀՀ կենտրոնական բանկի ԴՈՒՀԿ կայքի ստեղծման համար կազմակերպության ընտրության մրցակցային երկխոսության նախատրակավորման ընթացակարգ:

Մրցութային հայտերի ընդունման վերջին ժամկետն է 2016թ. փետրվարի 23-ը, ժամը՝ 16:00:

Մրցութային հայտերի բացման օրն ու ժամն է՝ 2016թ. փետրվարի 23-ը, ժամը՝ 16:00:

Մրցույթի արդյունքների ամփոփման միսը հրավիրվում է 2016թ. մարտի 01-ը, ժամը՝ 16:00:

Մրցույթին մասնակցելու համար մանրամասն տեղեկություններ ստանալու նպատակով կարող եք դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ, հասցեն՝ 0010 Երևան, Վազգեն Սարգսյան 6, web կայք՝ www.cba.am, հեռ., (010)59-28-05, (010)59-28-02, ներքին, 18-02, 18-05:

ՀՀ ԿԲ հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն

Բարելավված բնակարանային պայմաններ՝ Արագածոտնի մարզի 10 ընտանիքի համար

ՎիվաՍԵԼ-USU-ի և «Ֆուլեր Տնտեսական Կենտրոնի» համագործակցության արդյունքում, Հայաստանի տարածքում 2015թ.-ին ավարտվել է կիսակառույց 21 սան շինարարություն, եւս 19-ը վերանորոգվել է, որից 10-ը՝ Արագածոտնի մարզում:

ՎիվաՍԵԼ-USU-ի գլխավոր սնորհ Բալթ 3-րդի կայանն ու Հայաստանի «Ֆուլեր Տնտեսական Կենտրոնի» նախագահ Անոն Եղիազարյանն այցելել են սահմանամերձ Փետափ համայնք: Ծրագրի Երջանակներում գերտրայանների ընթացիկ հիմնովին նորոգել է սան սանիքը:

Փետրոյաններն աղում էին կես դար առաջ կառուցված սանը. սանիքը վաղուց ծակոտ կերպով էր դարձել, և ամբողջ խոնավությունը ֆայրայում էր տունը:

«Միտք երազել են համարավետ տուն ունենալ: Երբեմն ավելի դժվար է տուն նորոգելը, քան կառուցելը: Տարիներն անցան ու երեխաներս մեծացան առանց կենցաղային տարրական դայանների: Փարսանը, երբ կազմակերպությունից այցելեցին մեզ՝ հույս անգամ չուներին, թե մեր ընթացիկն էլ կարող է ծրագրում ընդգրկվել: Տանիքի կառուցումը խթան հանդիսացավ, որ սանհանգույցն ու խոհանոցն էլ նորոգեն: Ասված օրինի ձեզ»,-ասել է գերտրայանների ընթացիկ մայրը՝ Սուսաննան:

«Այն արդյունքները, որոնք մենք հրադարարում ենք իրականացրած ծրագրերի Երջանակներում, մեզ համար դարձապես թվեր չեն, դրանք մարդկային ձևակազմեր են: Եթե աջակցություն ստանան և խնդիրները հաղթահարած ընթացիկներն իրենցից հեռացնեն աղում դժվարությունների հիշողությունը և լավատեսությամբ լցվեն, ուրեմն մեր ծրագիրը կարելի է համարել հաջողված: Դա անչափ կարևոր է ոչ միայն սան ավազների, այլև այդ հարկի սակ մեծացող երեխաների, մեր հասարակության համար: Հուսահատությունը թուլացնող հոգեվիճակ է, իսկ մեզ հարկավոր է ամրանալ», - ասել է ՎիվաՍԵԼ-USU-ի գլխավոր սնորհ Բալթ 3-րդի կայանը:

«Այնքան քիչ բան է հարկավոր մարդուն եր-

ջանիկ լինելու համար. երբ տունը համարավետ է, իսկ սանիքն ամուր՝ մյուս խնդիրները համեմատաբար հեշտ է լուծել», - ասել է Հայաստանի «Ֆուլեր Տնտեսական Կենտրոնի» նախագահ Անոն Եղիազարյանը: 2015թ.-ին ՎիվաՍԵԼ-USU-ը 100 մլն. ՀՀ դրամի ներդրում է կատարել բնակարանային կառուցման ծրագրի իրականացման համար, իսկ Հայաստանի «Ֆուլեր Տնտեսական Կենտրոնը» իրականացրել է այն: 2007թ.-ից մեկնարկած համագործակցության շնորհիվ, ծրագրից օգտվել է 93 ընթացիկ:

«ԱԶԳ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
Հրատարակության իրազարկ
Հիմնադիր և իրատարակիչ «ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երևան 0010, Հանրապետության 47
e-mail: azg@azg.am, azg2@arminfo.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈՒԲ ԱՐԵՏԻԲԵԱՆ հեռ. 060 271117
Հաճախարարության (գովազդ) հեռ. 582960, 060 271112
Լրագրողների սենյակ հեռ. 060 271118
Համակարգչ. ծառայություն հեռ. 060 271115

Շարժարկային լրատվական ծառայություն
հեռ. 060 271114, 010 529353
Համակարգչային ծառայություն՝ «Ազգ» թերթի

Թերթի միջոցով ամբողջական թե մասնակի արտատրուկները տրամադրվում են հրատարակչին, ինչպես նաև հրատարակչին կանոնադրված արժեքներով համարվում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրատրուկի մասին օրենքի: Նկարներ չեն գրայտատում ու չեն վերադարձում: Գ. տարով յոթանգները գովազդային են, որոնց բովանդակությունը համար խմբագրությունը դասարանատրուկներ չի կրում:

«AZG» Weekly
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 60 271117
47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 0010

Հայտարարություն

Սույնով Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կարիքներն աղա- հովելու նպատակով www.abcfinance.am «Ֆինանսներ բոլորի համար» և «Ֆինանսական օգնական» կայքերի ստեղծման համար կազմակերպության ընտրության մրցակցային երկխոսության նախատրակավորման ընթացակարգ:

Մրցութային հայտերի ընդունման վերջին ժամկետն է 2016թ. փետրվարի 23-ը, ժամը՝ 16:00:

Մրցութային հայտերի բացման օրն ու ժամն է՝ 2016թ. փետրվարի 23-ը, ժամը՝ 16:00:

Մրցույթի արդյունքների ամփոփման միսը հրավիրվում է 2016թ. մարտի 01-ը, ժամը՝ 16:00:

Մրցույթին մասնակցելու համար մանրամասն տեղեկություններ ստանալու նպատակով կարող եք դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ, հասցեն՝ 0010 Երևան, Վազգեն Սարգսյան 6, web կայք՝ www.cba.am, հեռ., (010)59-28-05, (010)59-28-02, ներքին՝ 18-02, 18-05:

ՀՀ ԿԲ հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն

Հայտարարություն

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկն իր դրամագիտական հավաքածուն համալրելու նպատակով գնում է ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից հին ու նոր դրամանիշեր՝ մետաղադրամներ և թղթադրամներ, որոնք տարբեր ժամանակահատվածներում Երջանակային մեջ են եղել դրամական Հայաստանի տարածում: Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը գնում է միայն այն դրամանիշերը, որոնք բացակայում են իր դրամագիտական հավաքածուում և անհրաժեշտ են այն համալրելու համար:

Դրամանիշերի գնման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում ստեղծված է «Դրամանիշերի փորձաքննության և գնահատման մասնագիտացված հանձնաժողով», որն իր գործունեությունն իրականացնում է ՀՀ կենտրոնական բանկի շտաբում յուրաքանչյուր երկուշաբթի ժամը 10:00 մինչև 12:30:

Տեղեկությունների համար զանգահարել հեռեկալ հեռախոսահամարներով՝ 59-29-03 կամ 59-29-00:

ՀՀ կենտրոնական բանկ